

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núm. 12 - DECEMBRE - 1980

SUMARI

SANTA SEU pàg. 297

Secretaria d'Estat; Carta d'agraïment.

DOCUMENTS DEL BISBE pàg. 298

Felicitació de Nadal

Carta als sacerdots sobre una enquesta

SES CATEQUESIS DEL BISBE

El Seminari, en el nou curs

La Comunió dels Sants

Som testimonis

Compartir la Fe (I)

CONSELL PRESBITERAL pàg. 307

Full informatiu del Consell del dia 5 de Novembre 1980

SECRETARIAT DE JOVES CRISTIANS pàg. 311

Comunicat de les III Jornades de Pastoral Juvenil

INFORMACIO DIOCESANA pàg. 317

Activitats del Bisbe

Aniversario de la ordenación Episcopal del Obispo

El Centro Catequístico de San Miguel

Asamblea de Padres de Alumnos del Colegio San José

Reunión del Consejo Federal de las Concepcionistas.

NOTA.- Per omissió involuntària, del nombre 7 varem passar al nombre 11. Per tant els nombres 8, 9 y 10 no existeixen dintre aquest any.

SANTA SEDE

Secretaría de Estado

CARTA D'AGRAÏMENT

Vaticano, 25 de Octubre de 1980
N. 52.000

Señor Obispo:

Con motivo del segundo aniversario del comienzo solemne del Pontificado de Su Santidad, ha tenido Usted la atención de enviarle un mensaje de felicitación, en nombre también de sus diocesanos.

El Santo Padre agradece vivamente este afectuoso recuerdo, que ha tenido su mejor expresión en el ofrecimiento de oraciones por su persona y su ministerio universal. A su vez, él encomienda ante el Señor a Usted, a los sacerdotes, religiosos y pueblo fiel de Menorca, deseándoles con el favor divino toda suerte de progreso cristiano, y les imparte de corazón la Bendición Apostólica.

Suyo affmo. en Cristo.

A.Card. Casaroli
Secretario de Estado

Mons. Antonio Deig Clotet
Obispo de MENORCA

DOCUMENTS DEL BISBE

FELICITACIÓ DE NADAL

Nadal vol dir vida nova

Se'ns fa present la Imatge visible del Déu invisible.

Cada any ho commemoram.

I ens en temem molt més que nosaltres hem estat fets a imatge i semblança de Déu.

Tal com en aquest dia de Nadal el Fill de Déu es fa a imatge i semblança nostra. Més, un de nosaltres.

És dia de festa i de felicitacions.

Vulguis no vulguis, a tots ens entra dins de l'ànima un no sé què, un escalf més profund d'amor i de tendresa.

Com si ens féssim tots infants, com l'Infant Jesús, el Fillet de Maria.

Potser per uns moments oblidam el camí penós i intrincat de la nostra vida i ens param, feliços, davant el Portal de Betlem.

Després, la vida continuarà, amb els seus vaivens, agredolça com sempre.

En dir-vos el meu BON NADAL!, estimats germans de Menorca, la meva felicitació per a tots vosaltres és càlida, tendra i fraternal. Desitjosa de pau i benaventurança per a tots vosaltres.

Nadal vol dir vida nova.

És a dir, una nova vida que comença.

Que cada dia nesqui Jesús en els vostres cors.

BON NADAL!

+ Antoni, bisbe de Menorca.
Ciutadella, desembre del 1980

CARTA ALS SACERDOTS SOBRE UNA ENQUESTA

Estimats germans sacerdots:

Amb el Consell de Presbiteri, que fa pocs dies ha cessat, havíem

anat preparant aquesta enquesta que avui vos enviam. Aquest tema de la família i el matrimoni l'havíem tractat diverses vegades en les nostres sessions mensuals. De moment, el vàrem concretar en aquestes preguntes, destinades a ser contestades pels sacerdots de la diòcesi, esperant continuar tota la programàtica que inclouen, en el nou Consell del Presbiteri, suara inaugurat, de cara ja a resolucions posteriors per a la nostra pastoral familiar.

En aquesta meva carta de presentació de l'enquesta vos vull demanar la vostra esperada i eficient col.laboració de tots. Els tècnics ja s'han cuidat de deixar ben aclarida la manera de realitzar i omplir l'enquesta, per a poder-la contestar sense massa dificultats.

Tots veureu que, amb el reduït nombre de capellans que som, és necessari que tots la contesteu. L'hem volgut fer netament anònima perquè ens interessa de sebre què pensam els capellans, en general, sobre el què se'ns pregunta, prescindint de qui és, de quina edat i de quin arxiprestat o parròquia, pe a que tots puguem tenir la llibertat necessària per a dir el nostre parer.

La meva exhortació, idò, és demanar-vós aquest servei. Tal com se vos indica, enviau les dues cartes, una vegada hàgiu contestat en consciència, tots els punts exposats a l'enquesta. Faceu-ho abans del dia 5 de novembre pròxim.

Per endavant vos don ja les gràcies, com tantes vegades he de fer per la vostra cooperació i bon servei en bé d'aquells que tenim confiats.

Amb la meva cordial benedicció.

+ Antoni, bisbe de Menorca

Ciutadella, 10 d'octubre del 1980

SES CATEQUESIS DEL BISBE

El Seminari, en el nou curs

24-10-80

Ahir, amb la celebració d'una Eucaristia i un acte familiar i íntim, vam inaugurar oficialment el nou curs 1980-81 del nostre Seminari diocesà. M'ha semblat, idò, que açò em donava ocasió per dir qualche paraula avui sobre el Seminari i del que ell comporta. Perquè trob que tots haureu sentit parlar del Seminari i també perquè hi fan estudis uns al.lots, i fins i tot molts de vosaltres sabeu on és aquest edifici i hi haureu estat més d'una vegada.

El Seminari, certament, és un edifici que hi ha a Ciutadella, al carrer del Bisbe Vila, nombre nou. Aquest edifici, antigament, era un convent dels Pares Agustins. Així ens ho conta el llibre "Ciutadella de Menorca, en text i en imatge": "L'antic Convent de Nostra Senyora del Socors és la millor obra que tenim a Ciutadella del segle XVII; acabada l'any 1676, des de 1858 era Seminari Diocesà" I en un altre lloc del llibre es diu: "Cap racó no trobareu a Ciutadella tan ple de pau com aquest antic claustre del convent agustinià, avui Seminari, on des de 1858, es preparen per al sacerdocí els joves menorquins".

Però ara no vull parlar de l'edifici del Seminari. És més important per a tots veure i comprendre la vida que es fa a dins d'aquest edifici, sebre per a qui i per a què serveix. El Seminari, entès així, és una institució de l'Església que es preocupa de la formació i educació dels qui han d'ésser els ministres de l'altar, els servidors de la nostra comunitat cristiana, els capellans, en una paraula. L'Església ha tengut sempre molta cura, pel dret propi i exclusiu que li pertoca, de formar els qui desitgen consagrar-se als ministeris eclesiàstics. Al llarg de la història ho ha fet de diverses maneres. I fa molts d'anys que ho practica per mitjà dels seus Seminaris.

El Seminari, idò, encara és aquest medi essencial en mans de l'Església, per a complir la funció que té encomanada. Es digui el que es digui, necessitam el Seminari, perquè necessitam els sacerdots que s'han de formar en ell. Tot açò que vos estic dient, ho corrobora, entre altres arguments que vos podria exposar, sobretot el gran esforç que ha fet i està fent la nostra Església del post Concili, posant al dia i donant als nostres Seminaris aquell to actual que els feia falta, sense abandonar, emperò, ni menysprear res de l'essencial que ha de tenir i tenia la vida d'un Seminari, a pesar de les deficiències humanes i estructurals que hi són inevitables. Si vénen altres temps amb altres problemes i l'Església creu que ha d'adequar la formació dels seus ministres d'una altra manera, llavors haurem o hauran de procedir i estar a les noves indicacions i solucions proposades. Però, ara, no. Ara, encara són necessaris i vàlids els nostres Seminaris actuals.

Aquest any, el nostre Seminari de Menorca pren una nova maduresa. Per açò vos estic parlant d'ell, ara al començament del nou curs. Una nova maduresa perquè hem determinat que sigui aquí, a Menorca, i no en un altre lloc, on els nostres seminaristes es formin i estudiïn i visquin. Perquè, presa aquesta determinació, hem estructurat el nou pla d'estudis que aquest curs comença a dur-se a la pràctica, sabent que, com sempre, tenim capellans ben preparats i aptes per realitzar aquesta feina. Perquè, pel que és la nostra diòcesi, tenim ja un bon grup de semi-

naristes —vuit en total—; i sobretot perquè, pensam que així serà més fàcil i més intensa la feina que des del Seminari es pot i s'ha de fer, de cara al problema vocacional dels nostres al.lots.

El nostre Seminari —dirigents, professors i alumnes— espera molt de tots i vol donar molt a tothom. El nostre Seminari, com a obra eclesial al servei de la diòcesi, ha de compartir, ha d'acollir, ha d'obrir-se —ja comparteix, ja acull, ja s'ha obert— a tota l'àmplia problemàtica diocesana i universal d'avui, sabent que la feina, moltes vegades callada i amagada, del seu estudi i la seva oració, dóna i donarà els fruits que n'esperam.

Vos podria dir, ara, que l'heu d'estimar i apreciar molt el nostre Seminari? Tots aquells que hi viuen i s'hi formen i hi formen? Jo voldria que el nostre Seminari fos per a tots els catòlics menorquins com un centre d'atracció, com un fillet acabat de néixer, envers el qual es tenen totes les consideracions i miraments. Ja sé que molts ho feis així. I vos recoman que continuau en aquesta línia. Perquè és a l'escalf del nostre amor i del nostre aprecí que el Seminari farà camí i ens donarà aquells sacerdots que necessitam per a nosaltres i per a altres ministeirs evangelitzadors d'enfora de la nostra illa.

Comptam amb tots vosaltres? Si és així, sortirà arrodonida i real la nostra il.lusió i la nostra esperança d'ara, perquè sabem i creim que l'ajuda del Senyor no ens mancarà mai.

Estic molt content d'haver-vos pogut dir tot açò que acab d'escriure. Pensau que pertany al bisbe de determinar i exigir tot allò que ell jutgi necessari i oportú per a la recta direcció, govern i profit del Seminari i també cuidar que s'observi felement.

Amb l'ajuda i eficaç col.laboració i feina que hi fan els qui cuiden del Seminari i la que esper, com sempre, de tots vosaltres, me pens que podrem obtenir aquells bons sacerdots que encara necessita l'Església.

La Comunió dels Sants

31-10-80

Avui és el dissabte de Tots Sants. Tots Sants és una festa que l'Església ha posat perquè, en un dia, puguem honorar a tots aquells que ens van precedir en el signe de la fe i que ja són al cel. Es el dia que, d'una manera especial ens recordam de l'Església triomfant, d'aquells que ja han arribat al terme definitiu i frueixen de la glòria de Déu, després d'haver passat per aquesta vida de la terra.

Açò, nosaltres ho expressam en una veritat de fe que s'anomena la Comunió dels Sants. Quan cantam el nostre popular "Crec en un Déu", ho deim cap al final: Crec en la comunió dels sants".

I què és açò de la Comunió dels sants? És la unió estreta, el lligam invisible però cert que hi ha entre nosaltres i tots aquells germans nostres que ja són a la pàtria celestial. Hi comptam també tots els nostres fills difunts i per açò l'Església ha posat el dia de la commemoració d'ells, l'endemà de la festa de Tots Sants, perquè ens recordam de pregar per ells. Feim, així un lligam entre el que se'n diu l'església militant, nosaltres, l'església purgant, aquells dels nostres que ja han passat a l'altra vida i encara estan satisfent pels seus pecats i, finalment, l'església triomfant, que ja està contemplant Déu cara a cara.

Ens ho explica molt bé, el que vos acab de dir, el Concili Vaticà II i per més comprensió vos en copii un tros. Diu: "Tots els qui són de Crist i tenen el seu Esperit s'agrupen formant una única Església i en Ell estan units els uns als altres. Per tant, no es trenca la unió dels viants amb els germans que moriren en pau amb Crist, ans al contrari, tal com diu la fe perenne de l'Església, s'enforteix encara per la comunicació de béns espirituals. Perquè pel fet que els del cel estan més íntimament units amb Crist, enforteixen tota l'Església en la santedat... Perquè havent entrat a la pàtria i essent presents davant del Senyor, no paren d'intercedir a través d'Ell, amb Ell i en Ell davant del Pare, a favor nostre, presentant-li els mèrits que obtingueren aquí a la terra... La seva sollicitud fraternal ajuda molt la nostra feblesa".

Jo ara, idò, aprofitant que demà tots els sants del cel fan festa —bé, vull dir que fan festa especial, perquè per ells cada dia, sempre i eternament és festa— vull acudir a ells per demanar la seva ajuda i la seva intercessió per a tots nosaltres.

Durant aquesta setmana que precedeix la festa de Tots Sants, aquest any hem resat una oració molt curta però molt precisa i convenient. Demanàvem al Senyor que augmentàs la nostra fe, la nostra esperança i el nostre amor. I sí que els vull pregar que ens aconseguisquin açò.

Perquè ens manca més fe. Certament que n'hi ha de fe. Però, vivim en un món que tot ho vol quantificar, tocar, veure i experimentar. Només va darrera del que és útil, eficaç i rentable. I no sap i li costa de donar el salt cap a aquells valors de l'esperit que no es palpen, però que existeixen, cap a la confiança en la creença en un més enllà de la mort. La nostra mateixa vida de cada dia ens corrobora tot açò. Perquè, mirau, donam més crèdit a un paper que a la paraula d'un home, ens hem

d'identificar, més que per la nostra presència, per un carnet d'identitat. I Déu, és clar, no ens mostra ni papers ni carnets.

Ens manca més fe. Aquella fe que fa moure muntanyes. Però, com que ara les muntanyes ja les mouen aquestes maquinasses tan grosses que aixamplen la nostra carretera general! Fins i tot, els fillets i al·lots es queden com veient visions, quan els parles de Déu i d'una altra vida! Ens manca més fe!

Perquè tots aquests avenços tècnics de la humanitat, tota aquesta nostra manera de fer són i ho hem d'emprar com a camins que ens duen a Déu, Creador i Salvador. I ens costa d'entendre-ho així i de cercar la manera pràctica i cristiana de realitzar-ho.

Ens manca també més amor. Certament que n'hi ha. I amb exemples ben patents. Però, encara dominen els egoismes i les enveges, els odis i les violències. El món encara està ple d'ídols que ens esclavitzen i falsos amors que no van a l'hora. L'home oprimeix l'home i van naixent noves maneres i noves fórmules d'esclavitud i d'opressió.

Ens manca més amor. Ara, dintre de poc temps tindrem al nostre país una llei que farà possible, en determinats casos, el divorci. L'Església d'Espanya, el novembre de l'any passat, ja va dir la seva paraula sobre tot açò. Darrerament s'ha aixecat, tots ho sabeu, una polsaguera d'escrits en contra i en favor que ens duu a posicions oposades i tenses. Fins i tot arribant a l'insult. A Roma, s'han reunit molts bisbes amb el Papa i han parlat de tots aquests problemes que avui les nostres famílies tenen plantejats.

Ens manca més amor. No hem d'invocar tots els sants del cel perquè posin més amor a les nostres famílies, als nostres matrimonis? Si els nostres cristians que s'han casat per l'Església, perquè així ho demana la seva convicció, la seva fe, i, per açò, s'han promès una fidelitat sense trencament, no tenen aquell amor que significa, pel sagrament, l'amor etern de Jesús a la seva Església i d'aquesta a Jesús, com s'ha d'arranjar aquest amor? Amb el divorci? Sense divorci? El problema, al meu entendre, és més profund, més íntim. És problema d'amor. I si l'amor falla... i està absent...

Ens mancarà més esperança. Certament que n'hi ha. Però confiam en nosaltres mateixos i en la nostra feina i el nostre bon fer i executar. I no pensam que l'Església la duu l'Esperit i que és Ell qui guia i condueix. Massa vegades ens hem oblidat d'ell i ara sembla que Ell s'oblida de nosaltres.

He d'acabar invocant tots els sants del cel per què es recordin dels sants que hi ha a la terra. Que amb la seva ajuda que demanam i espe-

ram puguem anar fent feina per creure més, per estimar més, per esperar més. "Jesúcríst és la nostra esperança de la glòria que ha de venir", i açò es el que anunciam i el que sempre anunciarem, com feia l'apòstol Sant Pau i la llargada de sants del cel mentre eren en aquesta vida.

Som testimonis

14-11-80

En les nostres conversacions i xerrades amb altra gent, moltes vegades no entenim prou amb la nostra sola paraula o explicació per demostrar qualque cosa o per afirmar un fet que ha succeït. Per corroborar allò que hem dit o expressat, solem demanar la col.laboració d'una altra o altres persones que saben allò que hem afirmat o que, com nosaltres, han presenciat el fet ocorregut. Necessitam unes proves, necessitam un testimoni.

No sé si heu vist mai una cursa d'atletisme en la qual es corre per equips. A cada equip hi solen haver dues o més persones que corren una després de l'altra. Es la cursa de relleus, que se'n diu. Perquè no facin trampa i els puguin controlar bé, se'ls dóna un tros petit de llenya o bé un petit tub cilíndric de metall que han de donar al seu company, una vegada han fet la seva correguda. D'aquest tros de llenya en diuen també el testimoni.

I tots sabeu també que pels actes més transcendents i importants de la nostra vida necessitam la presència d'uns testimonis que donin fe i puguin sortir fiadors del que en aquell acte hem fet, dit o declarat.

Aquest altre dia, un al.lot va venir a veure'm. Em féu unes preguntes sobre si hi havia a la nostra ciutat vestigis que manifestassin la religiositat del nostre poble. M'estava demanant i cercava també uns testimonis per provar i raonar millor un estudi que estava fent.

Amb tot açò que vos estic dient, volia expressar i constatar que nosaltres els cristians també, com a cristians, som i hem d'ésser testimonis. Perquè avui se'ns pregunta i nosaltres mateixos ens podem preguntar sobre la nostra raó de ser. Quina és la nostra raó específica de ser cristians. Si hem de ser testimonis de qualque cosa o persona, si amb la nostra manera d'actuar hem de donar testimoniatge d'una fe que profesam, d'unes obres que hem de realitzar.

I ara me'n vaig a l'evangeli. Perquè també a Sant Joan Baptista li van preguntar el mateix. "Aquesta és la declaració de Joan quan els jueus li enviaren de Jerusalem sacerdots i levites a preguntar-li: Qui ets tu? Ell ho reconegué sense negar la veritat". Uns versets més abans s'havia escrit: "Aparegué un home enviat de Déu, que era de nom Joan. Aquest

vingué com a testimoni, a testimoniar de la Llum... No era la Llum, sinó que havia de testimoniar de la Llum”.

I després de la resurrecció i ascensió al cel de Jesús, precisament el mateix dia de Pentecosta, Sant Pere en el sermó que fa a les multituds que hi havia a Jerusalem, els diu després d'esposar-los qui era Jesús, a que havia vingut i com havia ressuscitat d'entre els morts: “Aquest Jesús Déu l'ha ressuscitat: tots nosaltres en som testimonis”.

Som testimonis. Creim en Jesucrist mort i ressuscitat que ens mostra el Déu Pare de tots nosaltres. Aquesta és la nostra fe. Aquesta és la fe que professa l'Església.

Entre tots els cristians hem de testimoniar aquesta Bona Nova. D'uns a altres hem d'anar passant el testimoni de la nostra fe, com fan els atletes a la pista. Hem de cercar els vestigis i hem de viure en la tradició d'una autenticitat i d'una identitat amb la fe dels nostres pares. Hem de córrer el risc i diria l'aventura de sentir-nos i viure com a cristians que som. Amb el nostre comportament i el nostre compromís vital hem de decidir-nos d'una vegada per sempre a proclamar clarament el nostre testimoni. Hem d'ésser, som, testimonis de Crist ressuscitat i present entre nosaltres. Aquesta és la nostra identitat i la nostra raó de ser. I d'aquesta realitat, viscuda plenament, en sortiran la llum i la força que ens empenyi al nostre deure i al goig de saber-nos portadors per al món de la llum del Crist.

No podem inventar cap altra teoria que agradi més o sigui més convincent. La nostra única resposta vàlida, que ens dóna coratge per fer feina en el nostre món, és una fidelitat a tota prova al Crist. Per Ell, amb Ell i en Ell, els cristians hem d'esforçar-nos per dur un missatge de pau, una esperança ben viva a tots els germans de la terra.

Comencem per fer-ho a casa nostra, a tots, amb el compliment dels nostres deures de justícia, d'amor i de comprensió. Serem així testimonis de la bondat de Déu, manifestada a través de nosaltres. Viurem serenament la presència de Crist i del seu Esperit en mig de nosaltres que va guiant la seva Església per a la salvació de tots.

Compartir la fe (1)

21-11-80

La setmana passada vos deia que hem de ser testimonis de Crist ressuscitat i present entre nosaltres. Avui voldria concretar-vos com n'hem de ser. Perquè el nostre testimoniatge no en té prou en ser-ho no-

més de paraula. Dir que som cristians, que creim en Crist, imatge del Déu invisible, no és dir-ho tot. És necessari actuar i realitzar-nos personalment en aquest testimoniatge si volem que sigui verídic i acceptat per tothom.

Açò costa. I, partint de la base que tots som pecadors i tenim els nostres defectes, encara és més difícil de provar-ho davant dels altres. Des de la humilitat i de la pobresa nostres —què seríem sense l'ajuda de la gràcia!— podem i hem de donar el nostre testimoni davant del món. Recordau aquelles paraules de Sant Pau als cristians de Corint: “Allò que hi ha de neci al món, és el que Déu ha escollit per confondre els savis; allò que hi ha de feble al món, és el que Déu ha escollit per confondre allò que és fort; allò que al món no té noblesa de família i ningú no en fa cas, és el que Déu ha escollit; allò que no és res, per desposseir allò que és, a fi que cap criatura humana no es gloriegi davant Déu”.

Idò; des de la nostra flebesa i poca cosa hem de testimoniar la nostra fe. Hi ha moltes maneres de fer-ho. I no tots tenim les mateixes possibilitats de fer-ho de la mateixa manera. Que polit l'exemple del mateix Sant Pau quan compara l'Església amb el cos humà! Diu: “Defet el cos no consta d'un sol membre. Déu ha disposat els membres en el cos. L'ull no pot dir a la mà: no em fas cap falta. Déu ha disposat el cos donant més honor a qui li'n mancava, perquè no hi hagi divisions en el cos, sinó que tots els membres tinguin la mateixa sollicitud els uns pels altres”.

Tot açò vol dir que el nostre testimoniatge, tot i essent el mateix i únic, no és ni s'ha d'exercir igualment per tots. No tots podem ni hem de fer la mateixa feina. Les gràcies i dons que rebem de l'Esperit són distints i els hem de fer servir sempre de cara als germans, per al servei de tota l'Església.

Uns, per exemple, hauran de donar testimoni com a catequistes. Estic content de tants i tants de seglars que ens ajuden i donen testimoni de la seva fe dins la catequesi, mostrant les ensenyances de Jesús als fillets i als joves de la diòcesi. Es preparen i es formen per fer aquest servei. Donen molt del seu temps per dedicar-se a l'educació de la fe dels altres i a vegades en hores ben intempestives, després de la llarga jornada del seu treball o deixant la feina de casa seva. Així comparteixen la seva fe. I jo, en la Visita Pastoral, que ja estic acabant, en som testimoni d'aquesta dedicació i d'aquesta entrega als altres.

I, precisament per açò, voldria ara aprofitar aquesta ocasió per dirigir-me molt particularment als pares cristians de tots aquests fillets. Perquè em tem que els pares, o qualche pare i mare estan descuidant la seva obligació d'educar els seus fills en la fe i de mostrar-lis aquelles

primeres oracions i conceptes que ha de sebre tot bon cristià. Perquè, ho feis pares i mares de mostrar el Pare nostre i l'Avemaria i les primeres oracions als vostres fillets, quan comencen a rallar i a fixar-se ja en les coses que veuen i senten i toquen? Vosaltres sou els primers catequistes dels vostres fills i heu de complir aquesta obligació de la seva educació que els deueu.

Els qui ja començam a ser grans, ho recordam molt bé. Com les nostres mares ens ensenyaven els primers rudiments de la nostra doctrina. Una de les primeres coses que fèiem, quan érem ben fillets, era senyalar amb un ditet enlaire que només hi havia un sol Déu. I amb els braços estesos cap a totes bandes indicàvem que Déu està per tot. I quan ens duïen a dormir i ens aixecàvem al matí, la primera cosa que fèiem era resar a la Mare de Déu i al bon Jesús. Es fa ara açò?

Si els nostres fillets arribassin així de preperats a les nostres catequisis, crec que tindríem molt d'adelantat i els nostres catequistes podrien avançar més en les seves explicacions. Qualque vegada, algun pare o mare m'ha dit que li sembla que ara a la catequesi no mostren als fillets aquestes primeres oracions elementals i que molts d'ells no saben ni senyar-se. Se'ls podria contestar que són els pares els qui han de fer açò. Que a la catequesi els perfeccionarem, si vénen ja preparats pels pares.

Necessitam pares que donin testimoni de la seva fe, mostrant als seus fillets aquesta primeríssima catequesi. Faig aquesta crida per tal que m'escoltin i ho facin així.

CONSELL PRESBITERAL

FULL INFORMATIU DEL CONSELL DEL DIA 5 DE NOVEMBRE DEL 1.980

EN EL III ANIVERSARI DE LA ORDENACIÓ EPISCOPAL DEL NOSTRE BISBE

A les 10,30 del dia 5 de novembre de 1980, a El Toro, hi érem tots els membres del Consell de Presbiteri. Després de resar l'Hora Me-

nor a la capella del Santíssim començam la sessió. Es el tercer aniversari de la ordenació episcopal del nostre Bisbe i tenim davant un substanciós ordre del dia: per molts anys!

ELS ARXIPRESTATS —ESPECIALMENT ELS DE MAÓ I ALAIOR— HAN TREBALLAT A FONDS L'ORDRE DEL DIA PROPOSAT

Amb goig començam per acollir les aportacions dels arxiprestats. Des del de Maó es vol evitar el perill de “fer coses perquè sí”, i és important de tenir present en tot lo que sigui possible i necessari les peculiaritats de cada arxiprestat i comunitat si cal. En alguns moments en la nostra història d'església diocesana s'han fet coses molt interessants que potser ara queden un poc enfora, no pel seu poc valor, sinó, tal vegada, perquè el Consell de Presbiteri com a tal no ha fet ben prou el camí que tocava. Des de l'evangeli i la caritat evangèlica hem de remoure primer els obstacles per a l'evangelització en la línia de que primer és el “ser” i després “L'actuar”. Es proposa que es treballi en petites comunitats —no només parroquials— per arribar a unes reunions arxiprestals a les que no si exclouen —més bé tot el contrari— els seglars.

L'arxiprestat d'Alaior s'havia reunit a Mercadal amb participació de tots els seus membres, manco dos que havien excusat la seva absència. Encetaven la seva reflexió qüestionant-se “¿què s'ha de fer pastoralment de cara a assenyalar uns objectius prioritaris?”. I aporten que s'ha de partir de la gent d'avui. Deixar la idea d'una església estructurada per a masses però no quedar-se només amb o en els petits grups. També hi ha una gent senzilla que té “fam i set”. ¿Ens hem quedat només amb els petits grups? ¿Qué hi feim amb i per aquesta gent senzilla —tal vegada des de la nostra perspectiva, únicament sacramentalista—? ¿com hi arribam? i des d'aquesta reflexió una proposta concreta i també una pregunta al Consell: fer una assemblea per l'estil de la de Cala En Blanes precedida d'assemblees parroquials. ¿No hi havia ja una proposta del Consell de Presbiteri anterior per a una Assemblea Pastoral? I aquí es va respondre que sí, però que dins del mateix Consell s'havia anat parlant de distintes possibilitats sense acabar de decidir-se per una en concret.

Per part de l'arxiprestat de Ciutadella, tot i que a l'hora de centrar-se a aportar a l'ordre del dia proposat ja era tard i alguns tenien pressa per acabar, es va aportar que tot i partint del que s'ha fet i es fa de cara a la recerca d'objectius prioritaris en algun moment seria convenient de poder comptar amb algunes persones significatives i qualificades que puguin orientar el nostre treball (el de tots s'enten); que unes línies de pastoral assumides per tots no haurien de significar mai un uni-

formisme sinó uns marges suficients per a la realització i creixement de cada una de les comunitats amb les seves peculiaritats i opcions; que no es pot parlar de línies de pastoral sense comptar amb els salesians i comunitats religioses; que si s'ha de crear un nou Consell de Pastoral s'hauria d'encomanar a algunes persones (una espècie de comitè?) el què, el qui i el com d'aquest Consell, i clarificar de bon començament les atribucions del de Pastoral i del de Presbiteri per tal d'evitar doblatges sempre inútils i a vegades desorientadors.

L'ESGLÉSIA NO ÉS JERARQUIA SINÓ POBLE DE DÉU

Després d'escoltar i acollir les aportacions de la clerecia fetes per arxiprestats podríem dir que comença la reflexió del Consell de Presbiteri. Més aportacions i més participació ens demana també més mètode i disciplina de treball. No és qüestió de passar el temps sinó de fer un servei, d'acollir totes les aportacions que sempre són més riques quan s'atenen i es valoren —tot i que puguin arribar des de distintes òptiques— com un desig sincer —des de la caritat evangèlica— de que la nostra Església local aparegui cada dia més com Església de Jesús al servei del món. El Sr. Bisbe amb tot el seu Consell desitja que tots —capellans i seglars, sense oblidar la caritat— ens puguem expressar amb tota llibertat en aquest noble desig —sempre renovat— de fer i construir l'Església.

A l'Evangeli podem contemplar com a tres camps de l'acció pastoral de Jesús: apòstols, deixebles, multituds. Cap d'ells és exclusiu de l'altre. Tot el contrari. El llevat és imprescindible per a fermentar la massa. Vèiem molt important el cultivar les petites comunitats sense deixar la pastoral de masses. Hem d'atendre als qui només vénen al despatx i ens hem de fer a prop dels qui estan enfora, però amb una prioritat per a la petita comunitat. Potenciar la parròquia com a comunitat cristiana cercant que tot el que en ella s'hi fa i s'hi diu —el que la comunitat fa i predica— sigui, sempre més, un corollari del manament de l'amor viscut i expressat en el servei als germans.

EL CONCILI ÉS EL PUNT D'UNIÓ PER A COMENÇAR A CAMINAR

Tota praxi suposa una ideologia. La Pastoral va a cercar el "com" i deu haver d'arribar a fets concrets. La nostra praxi pastoral necessita estar fonamentada en una teologia. Comptam amb la rica teologia del Concili Vaticà II i, a casa nostra, especialment des de l'any 1969, amb documents i acords que contenen, ben segur, principis i concrecions

encara avui molt vàlides i que en un moment determinat van ser assumits per tots com Església de Menorca.

Amb el desig de concretar i de servir l'interès de tota la clerecia —com també de molts de seglars—, remarcant que la nostra reflexió pastoral i recerca d'objectius prioritaris no té sentit si no és amb la participació dels seglars tot i que en algun moment pugui ser necessària l'aportació concreta dels preveres, el Consell de Presbiteri ens proposa el següent camí a seguir:

1. PARTIR DE LA REALITAT. Reflexió i revisió —estudi— dels acords per arribar a veure quina és la resposta teòrica i pràctica que avui l'Evangelí i el món demanen a la nostra Església.

(Per ser concrets el material base seria tota la documentació que s'ha anat elaborant des de l'any 1969 fins avui. S'encomana a la Secretaria del Bisbat que ens proporcioni tot aquest material que després es facilitaria a tots. La reflexió podria ser per parts o per matèries).

2. REFLEXIÓ PERSONAL contemplant l'Església i el món d'avui a Menorca.

Aquesta segona part (que hom ja la pot fer amb alguns seglars) comprendria reflexions fetes per grups o comunitats que acabarien amb una reflexió arxiprestal (feta necessàriament amb seglars).

3. EL CONSELL DE PRESBITERI PROPOSA LES CONCLUSIONS QUE, EN UN SEGON MOMENT, LES PRESENTA AL SR. BISBE.

Simultàniament i perquè aquest treball sigui més eclesial, hi hauria d'haver un grup de persones o "comitè" que prepari el Consell Diocesà de Pastoral i que ajudi a les parròquies que no el té a la creació dels Consells Parroquials.

QUEDEN COSES ENCARA PER CONCRETAR

El capvespre teníem el recés i ens quedaven encara algunes coses per a concretar. Sobretot hi queda acabar de perfilar allò del grup de persones o "comitè" que prepari el Consell Diocesà de Pastoral i que ajudi a crear-lo a les parròquies que, sigui pel que sigui, encara no el té. També ens van quedar en "cartera" els altres dos punts de l'ordre del dia. Pel que hem pogut sobre dels representants d'arxiprestat aquells dos darrers punts s'havien reflexionat mirant molt el rellotge. Potser les properes reunions arxiprestals podrien servir per a reflexionar-hi un poc més a fons, si hom ho creu convenient, i per ajudar al Consell a acabar de perfilar —que no fer-nos començar de nou— tot el que per mitjà d'aquest full intentam fer-vos arribar.

Finalment, el Consell de Presbiteri ha rebut una carta d'un grup de capellans, referent al que deia el "Full informatiu" anterior sobre la revista "Palabra". Llegida la carta, i agraint-la, tots els membres expressen que el Consell de Presbiteri no està compromès en aquest assumpte.

ORDRE DEL DIA PER A LA PROPERA SESSIÓ DEL CONSELL DE PRESBITERI

La propera sessió del Consell de Presbiteri serà s.D.v., dia 10 de desembre, a les 10,30, al Toro i l'ordre del dia proposat és el següent:

1. Inscripcions de les partides als llibres parroquials quan la celebració s'ha fet fora del temple parroquial o dins del territori d'una altra parròquia.

2. Revisar la "cessió de locals de l'Església" a entitats civils.

3. Presentació als membres del Consell de Presbiteri del material recollit per la Secretaria General del Bisbat.

Ciutadella, 5 de novembre de 1980

Sebastià Seguí Coll, secretari.

SECRETARIAT DE JOVES CRISTIANS

COMUNICAT DE LES III JORNADES DE PASTORAL JUVENIL

El Secretariat de Joves Cristians, seguint en la línia pastoral proposada des del començament i, en concret, a partir de les I i II Jornades de Pastoral Juvenil (15-17 de setembre de 1978 i 23-25 de novembre de 1979 respectivament), vol reafirmar la seva funció de serveis als joves de Menorca a fi d'animar i coordinar una pastoral dinàmica que creï de cada dia més consciència d'Església i mení el jove a estar present dins la societat per a transformar-la segons l'Evangelí de Jesús.

Enguany s'ha concretat el camí que l'any passat es va indicar: oferir als joves no sols la possibilitat de participar en els grups existents mitjançant tot tipus d'activitats..., sinó la de fer un procés continuat a partir del mètode de Revisió de Vida, lo qual explicaria l'existència d'un moviment de joves.

Per tant, el Secretariat de Joves Cristians es proposa des d'ara treballar en una doble línia:

- a) la d'animació i coordinació de grups de joves d'Església en general.
- b) la de moviment de joves cristians, des de l'opció que els mateixos joves facin a l'acceptar la Revisió de Vida com a mètode unitari que els portarà a la reflexió de la vida des de l'Evangel·li per a projectar-los a la militància.

La primera línia d'acció reafirma i potencia tot el treball que s'ha fet fins ara de cara als joves de grups cristians i en general, per a continuar-lo d'una manera més concreta i coordinada entre tots.

La segona, queda especificada i explicada en el document que s'ha elaborat en aquestes III Jornades de Pastoral Juvenil amb la participació de joves de quasi tots els pobles i grups, consiliaris i adults interessats en treballar en aquest camp de la Pastoral Juvenil.

A la vegada, el Secretariat de Joves Cristians ofereix uns serveis de cara a la conscienciació i treball actiu respecte d'uns camps que en aquest moment necessiten una especial atenció: ajuda social, pregària, acolliment, festejants i informació.

A continuació, es presenta el document que ha estat aprovat per tots els participants a les III Jornades de Pastoral Juvenil i que vol obrir un camí de futur evangelitzador per al nostre jovent.

Sols ens queda dir que el temps que aquests dos dies hem dedicat a l'estudi i debat, a la pregària i la mateixa experiència de convivència i comunió entre gent de diferent mentalitat, edat, grups i pobles, ens ha animat una vegada més a creure en la força de l'Esperit, que és la raó i el fonament de la unitat de l'Església de Jesús.

PROPOSTA DEL SECRETARIAT DE JOVES CRISTIANS DE MENORCA, en ordre a un treball de conjunt en la pastoral juvenil, a la nostra diòcesi.

Aquesta proposta vol oferir unes pautes de treball entre els joves en una línia d'evangelització. Per aquest motiu, inclou la presentació d'un moviment de joves cristians.

Parteix de la convicció de que l'evangelització no pot ni ha de quedar mai lligada a una estructura. Es tota ella obra de l'Esperit. Però, per altra part, també és cert avui que no, Improvisa. Convé, idò, entendre aquest plantejament senzillament com instrument pastoral.

1.— Moviment de Joves Cristians.

El Moviment de Joves Cristians vol acollir els joves, tal com són i en el món concret allà on viuen. Aquest Moviment els menarà progressivament a la descoberta de Jesucrist, fins fer-lo el centre de la seva vida.

2.— Objectiu.

Es proposa com a objectiu que el jove, des del coneixement i profundització que faci de l'Evangelí, sigui present en el propi medi i el transformi.

3.— Destinataris.

Són tots els joves des de la seva ampla i diversa realitat, tenint en compte tant la situació que es viu en els pobles i a les ciutats, com també la problemàtica que comporta una certa diferenciació social.

4.— En funció de la Pastoral de conjunt.

El Moviment de Joves Cristians està en funció de la **pastoral de conjunt**, en lo que respecta als joves, i en funció d'una **certa línia pedagògica comuna**.

5.— Crear consciència d'Església.

El Moviment crearà consciència d'Església, a partir d'un treball realitzat dins els propis llocs i ambients, i des d'uns objectius plantejats i tractats de fer vida entre tots, consciència que el jove projectarà a altres amb el seu testimoni.

6.— Mètode.

Conseqüentment, l'acceptació del mètode de Revisió de Vida, que dóna possibilitat a la profundització, a la confrontació i a la ulterior revisió. Resumint, per tant, es tracta d'un Moviment evangelitzador, educador i eclesial, que en la seva íntima opció tracta d'ajudar al jove a ser obert, crític i actiu davant d'ell mateix i de la societat dels homes, expressió tot açò d'una opció de **creient** en Crist.

7.— Projeció a les comunitats.

El Moviment de Joves Cristians no és un fi en si mateix. És essencialment un instrument pastoral, en funció del descobriment personal de l'existència cristiana i de la seva necessària projeció comunitària. Per açò, en tost de desarrelar els joves dels propis ambients, tracta de fer néixer en ells un interès enriquidor de cara a les comunitats on han nascut i crescut.

8.— Obert a tots els joves.

El Moviment de Joves Cristians, des d'una gran capacitat d'acolliment, estarà obert, haurà d'interrogar el jove i ser sensible al gemec de tots aquells que una marginació voluntària o injusta els ha allunyat.

9.— Anunciar la salvació de Jesucrist.

Si a través de tot aquest plantejament es vol ajudar al jove a un progressiu coneixement del seu paper com a cristià dins el món en què es mou; si se li vol fer descobrir que la seva opció no pot ésser individualista, sinó **creadora de constant comunió i solidaritat eclesial**; si se'l vol ajudar a integrar en una comunitat de fe a fi d'aprofundir-la a través de la pregària i la celebració, **ÉS PER A SER PLENAMENT CONSCIENTS DE LA SALVACIÓ QUE JESUCRIST ENS HA ANUNCIAT I ESTÀ REALITZANT D'UNA MANERA EFICAÇ ENTRE NOSALTRES.**

10.— Compromís de transformació i esperança.

És aquesta consciència, animada per la presència vivificant de l'Esperit de Jesús (Mt 28,20) la que ens mou a anunciar-ho també nosaltres des d'una pràctica de **vida compromesa en la transformació del món en el Regne de Déu**, possibilitat que ve essent un fet i que amb ulls d'esperança volem veure definitivament realitzada.

NOTES EXPLICATIVES

Secretariat de Joves Cristians

El Secretariat de Joves Cristians té la seva raó de ser en funció d'aquest Moviment de Joves al servei de l'Església de Menorca. Per tant, la seva missió és **promocionar, animar i coordinar** la pastoral juvenil a la nostra illa.

El Secretariat de Joves Cristians vol ser i continuar essent un organisme de l'Església de Menorca integrat per joves dels grups cristians que en el seu intent de treball de conjunt i coordinat, reflexionen, informen, organitzen i realitzen tot allò que creuen més convenient per a la vivència cristiana dels joves.

El treball més important, no hi ha dubte, és el que es realitza en els grups, en la intimitat de la trobada de petit grup i en la reflexió i la revisió de la pròpia vida a la llum de l'Evangelí. Més, quan tot açò troba el seu ressò complementari de la celebració dins la comunitat cristiana.

GRUPS DE REVISIÓ DE VIDA

a) Una feina més seriosa.

Acceptar una línia de "Moviment" no implica renunciar de cap manera al treball que ja es fan en els grups —que ha estat la base fonamental de tot el que fins ara hem anat fent—, sinó sobretot donar-li un acompliment més profund en una línia més unitària i en unes condicions pedagògiques que, per ser reflexionades i proposades de conjunt, poden ser més encertades. Tot açò, és clar, dins el marc del pluralisme que caracteritza el nostre temps i que per ser enriquidor ens obre a noves formes i iniciatives.

b) Mètode: REVISIÓ DE VIDA

El mètode concret que s'ofereix dins aquesta proposta és el de la **Revisió de Vida**, complementada per moments catecumenals que vénen a oferir una formació més sòlida de cara al contingut de la fe cristiana.

c) Organització: grup, responsable, consiliari.

Aquesta experiència comporta un mínim d'organització que ajudi a la vegada a la progressiva responsabilització de tots els joves que s'hi comprometin.

Exigeix un treball de grup fet amb una certa periodicitat, cada grup integrat per vuit o deu persones, amb un responsable o animador i un consiliari.

Aquesta organització permet el començament d'un treball engrescador, tant de cara als mateixos joves que se sentiran fortament respaldats els uns amb els altres, en un constant procés de compenetració, com de cara als consiliaris que tindran ocasió de trobar-se amb freqüència per a reflexionar junts en una constant atenció a la realitat.

d) Iniciació al Moviment

Hi ha d'haver un acord bàsic en quant a les edats dels joves amb qui treballar i que correspongui a la idea que volem dur a terme. Pel fet de que encara el sagrament de la confirmació aglutina un bon nombre d'adolescents, podria ser aquest el punt de partida per a una **iniciació al moviment**, que compregués tant els aspectes de la catequesi, com d'esplai, tot lo que pugui ser element de convocatòria i animació.

e) Curset d'iniciació

L'entrada al Moviment, entre els setze-disset anys, es farà a partir del curset d'iniciació, en el que es planteja com alternativa concreta l'ob

jectiu del Moviment i els mitjans a que un s'ha de comprometre, concretament el grup de Revisió de Vida.

Són responsables d'aquest curset els mateixos joves i algun consiliari explícitament dedicat a aquesta tasca. Dit curset es fa en un fi de setmana, des de divendres vespre fins diumenge capvespre.

f) Exigència: treball en equip, estudi i pregària.

Tot açò exigeix, en aquest moment, per part dels consiliaris i responsables de grups, un llarg treball de profundització, d'estudi, de pregària i sobretot una capacitat de treballar en equip, ja que es baix la responsabilitat i a partir de l'entusiasme que s'hi posi, que s'ha de dur a terme.

g) Zones.

De moment i a fi de facilitar la coordinació, es podria dividir l'illa en tres zones corresponents als tres arxiprestats. Cadascuna amb una certa autonomia que tingués en compte les peculiaritats de cada lloc i es treballàs així més a partir de la realitat.

h) Jornades anuals.

Cada any, unes Jornades de tres dies per a consiliaris i responsables. Cada any, a més de les trobades de joves que es vénen fent i que tenen un caràcter més obert i més de cara a la convocació, una assemblea de tots els qui fan Revisió de Vida, en la que s'estudiarà —entre altres coses— la campanya a realitzar.

i) Reunions de consiliaris i responsables.

Cada tres mesos, com a mínim, una reunió de tots els consiliaris i responsables o animadors de grup.

j) Revisió i noves propostes.

Tot aquest plantejament junt a tot lo que s'organitzi a nivell de joves, haurà de ser constantment revisat, com també serà convenient ampliar amb noves propostes a partir del que es faci entre tots.

El Toro, 7-9 de novembre de 1980
SECRETARIAT DE JOVES CRISTIANS

INFORMACION DIOCESANA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes d'octubre

- 1.— Rep visites.
- 2.— Rep visites. Al capvespre va a Maó on rep visites i en fa.
- 3.— Al capvespre, visita un lloc d'Alaior.
- 4.— Al matí és al Toro. Al capvespre, concelebra l'eucaristia a la parròquia de Sant Esteve, de Ciutadella amb motiu del canvi de rector.
- 5.— Al matí concelebra l'eucaristia a la parròquia de Sant Esteve de Ciutadella, presentant el nou rector. Al capvespre, a l'església de les monges clarises de Sta. Clara, de Ciutadella, dirigeix el recés de preparació per la Visita Pastoral a Ciutadella i hi concelebra l'eucaristia.
- 6.— Rep visites.
- 7.— Al matí es reuneix amb els rectors de Ciutadella per a preparar el programa de la Visita Pastoral. Al capvespre, visita el Seminari i la comunitat de monges.
- 8.— Al matí, a c' al Bisbe presideix la sessió primera del nou Consell del Presbiteri. Al capvespre, és a El Toro, on rep visites.
- 9.— Al capvespre, rep visites a Maó.
- 10.— Rep visites.
- 11.— Al capvespre, presideix la reunió dels catequistes de l'illa que es reuneixen a St. Antoni, de Maó.
- 12.— Assisteix al curset de catequistes i els concelebra l'eucaristia. A les 7,30 del vespre, celebra l'eucaristia a St. Francesc de Maó.
- 13.— Rep visites. Comença la Visita Pastoral a Ciutadella que anirà realitzant altres dies d'aquest mes.
- 18-20.— Es trasllada a Mallorca, a Pollença i Cala Murta de Formentor, amb motiu de l'aniversari de la mort del poeta sacerdot Dn. Miquel Costa i Llobera. Hi predica l'homilia en la concelebració.
- 21.— Rep visites.
- 22.— Rep visites.
- 23.— A les 8 del vespre, presideix la inauguració de curs al Seminari diocesà, amb una eucaristia concelebrada i un acte íntim i familiar.
- 25.— Va a Barcelona a presidir la reunió del Consell regional de la Càritas catalano-balear. A les 6 del capvespre, té una reunió a Maó.

26.— Al capvespre, és a Migjorn on dóna una conferència sobre la catequesi d'adults.

28.— Rep visites.

30-31.— Va a Madrid per assistir a la reunió del Consell d'Economia de l'Episcopat espanyol.

Mes de novembre

2.— Celebra el recés mensual a la parròquia de la Catedral.

3.— Reunió amb la Junta econòmica del bisbat.

5.— Reunió del Consell del Presbiteri, a El Toro. Al capvespre, dirigeix un recés pels capellans.

6.— Rep visites. Al capvespre, les rep a Maó.

8.— Va al Santuari del Toro on presideix la inauguració i ponència de les III Jornades del Secretariat de Joves Cristians. Té una breu intervenció als assistents.

10.— Rep visites.

11.— Concelebra l'eucaristia i predica l'homilia a la parròquia de Mercadal, amb motiu de la festa de Sant Martí. Després, visita uns quants malalts.

14.— Rep visites. Al vespre, és a Maó on presideix la reunió dels catequistes d'aquell arxiprestat.

16.— Concelebra l'eucaristia a la parròquia de Es Castell.

17.— Rep visites.

21.— Al vespre, assisteix a la reunió de Càritas diocesana, a Ciutadella.

23-29.— Es a Madrid, per assistir a l'Assemblea plenària de la Conferència episcopal espanyola.

30.— Al matí, inaugura la nova església de St. Antoni, de Maó, concelebrant l'eucaristia, després de la benedicció del local.

Durant dies d'aquest mes, va practicant la Visita Pastoral a Ciutadella.

ANIVERSARIO DE LA ORDENACION EPISCOPAL DEL OBISPO

El día 5 de Noviembre se celebró el tercer aniversario de la Ordenación Episcopal de Mn. Antonio Deig i Clotet. Con tal motivo los sacerdotes de la Diócesis, se reunieron en El Toro con el Obispo practicando el retiro mensual. Finalizado éste el Obispo departió con ellos

mientras se servía una tradicional "BERENETA"; un redactor del Menorca entrevistó al Sr. Obispo.

—Señor Obispo: ¿conocía ya Menorca antes de ser nombrado Pastor de su Iglesia?

—Efectivamente, había estado aquí en Menorca durante dos o tres días, con motivo de la ordenación del Obispo D. Miguel Moncadas, mi antecesor. Aunque, lógicamente, en dos o tres días, podía conocer muy poca cosa. Por ello, cuando llegué a Menorca aproveché los primeros meses para recorrer toda la isla. Creo que el primer año de estancia en un lugar es ideal para conocer la geografía, las personas y los problemas. Es cierto que desde la cumbre del Toro se domina toda la Isla, pero en realidad, no deja de ser una vista aérea y mi propósito era el de conocer Menorca más de cerca, y cumplir así con lo que dice mi lema del Obispo: "Per atracar-me als homos". Esta fue mi principal preocupación al llegar aquí: tener una visión humana de la Isla, conocer su tierra y sus personas.

—Y ¿qué impresión le ha causado este conocimiento?

—Alguien dijo y es cierto que Menorca es una especie de microcosmos, pues se trata de una Isla con mucha variación, en la que hay un poco de todo, a pesar de sus pequeñas dimensiones. También puedo asegurarte que me ha impresionado la personalidad de los menorquines. Con ello no quiero decir que los menorquines tengan más personalidad que los valencianos, los andaluces, o los madrileños, pero creo que su reducido número provoca precisamente que esta personalidad se viva y se refleje más que en una gran ciudad. Y esto para un Obispo es fundamental, ya que te permite una valoración más real de tu Obispado, de tu gente. Puedes ver a muchas personas en muchos momentos determinados. En este sentido aquí en Menorca tienes muchas más facilidades que en otros Obispados, ya que la dimensión humana de nuestra Isla facilita este contacto.

La Menorca cristiana

—Hasta ahora, señor Obispo, hemos hablado de la Menorca física y humana. Pasemos a analizar la Menorca Cristiana, que es el objetivo principal de su venida a la Isla. ¿Cómo la definiría usted?

—Yo diría que los menorquines son muy buenas personas y que, por lo tanto, los cristianos de Menorca son muy buenos cristianos. De cualquier forma, en los últimos años ha ido desapareciendo en cierto modo este concepto de la Menorca cristiana, aunque sin llegar a los niveles que encontramos en la Península. Nos vamos acercando lentamente

26 — Al capvespre, és a Migjorn on dona una conferència sobre la
al promedio general en este apartado concreto. Podemos hablar todavía
de una Menorca cristiana, sin llegar a decir que toda ella lo sea. En el
seno de los propios cristianos de la Isla ha hecho también su aparición el
pluralismo, motivado por las diferencias ideológicas y por otras razones,
como por ejemplo las tensiones existentes entre la Iglesia y el Estado,
que nos ha restado un cierto grado de credibilidad. Cada vez hay más
gente que cree en Dios, pero no en Jesucristo, y más que cree en Jesu-
cristo, pero no en la Iglesia. De cualquier forma, yo terminaría diciendo
que el pueblo de Menorca siente un respeto por la Iglesia muy superior
al que sienten otros pueblos. Ello es muy positivo porque permite un
mayor diálogo a todos los niveles. Y es que la Iglesia, en Menorca, ha
hecho una labor muy importante desde hace muchos años y esto se acu-
sa todavía y tiene sus consecuencias.

—¿Puede haber influido la llegada del Turismo en toda esta pro-
blemática?

—No conozco demasiado el tema, pero mi opinión es que el turis-
mo no ha tenido en este aspecto una influencia excesiva. Estoy conven-
cido que una influencia muy superior que la del turismo la habrán teni-
do las deficiencias de la propia Iglesia y el pluralismo ideológico.

—¿Podría hacernos usted un balance de la actuación y la evolu-
ción de la Iglesia de Menorca en estos tres primeros años de su Pontifi-
cado?

—En toda gestión existe un primer tiempo de rodaje en el que se
ve la realidad que se pisa, antes de empezar a hacer algo en concreto, a
adoptar decisiones. Yo diría que en la actualidad estoy terminando esta
etapa del "ver"; por esto he hecho ahora la Visita Pastoral. Por otra par-
te, mi Episcopado ha querido ser también una continuación de lo reali-
zado anteriormente. La Iglesia de Menorca tenía una vida propia antes
de mi llegada y he procurado, hasta ahora, animarla al máximo a conti-
nuar esta vida. Ahora voy a entrar en la actuación concreta. Mi llegada a
Menorca se produjo en plena transición política. La Democracia va esta-
bilizándose ahora cada vez más y la Iglesia debe procurar también
actuar con una mayor efectividad; hacer más cosas, y, por supuesto,
adaptarse a las circunstancias particulares de la sociedad actual. Debe-
mos predicar la palabra de Dios a los hombres de hoy en día. La Visita
Pastoral va a permitir que acabe de conocer a mi gente y que ellos me
conozcan a mí. Como he dicho anteriormente, es el final del "ver". A
partir de 1981, voy a empezar a tomar nuevas decisiones, actuaré con
un nuevo empuje y con unas nuevas líneas, que seguirán siendo las que
me propongan mis sacerdotes, aunque aportando naturalmente, a las
mismas, mi propia manera de ser y de pensar, ya que todos nosotros de-

bemos actuar con nuestra responsabilidad. En estos tres años he escuchado mucho más que he hablado.

La Visita Pastoral

—¿Cómo nos definiría usted las características principales de esta Visita Pastoral?

—Ahora hace exactamente un año que la empecé, tras pedir la opinión del Consell de Presbiteri. Ha sido una Visita Pastoral muy sencilla, que ha consistido básicamente en ver, escuchar y también en hablar. He tratado con mucha gente, desde niños y niñas, hasta ancianos de ochenta y de noventa años. Les he visitado en sus casas o en la Escuela. Ello ha motivado que tuviera un mayor contacto con ellos que con la gente de mediana edad. Quiero resaltar que en todas partes me han recibido muy bien. Han estado todos muy contentos de mi visita. Pero yo también estoy muy contento de haber aportado un poco de satisfacción a todas estas personas, y quiero agradecerles el favor que me han hecho al recibirme y al demostrarme cómo siguen viviendo su fe. Me refiero, por supuesto, de una forma muy particular a los enfermos de Menorca que viven y sufren su enfermedad, no ya con resignación, sino también con alegría y esperanza.

—En la actualidad está usted girando su Visita Pastoral a Ciutadella.

—En efecto, la inicié tras una reunión que tuve con todos los párrocos ciudadelanos, en la que les expliqué cómo quería realizar esta Visita. Podríamos decir que ha sido como una mezcla de diversas actividades, como cursos de catequesis, Misas en las Parroquias, visitas a enfermos, un seguimiento de la Clase de Religión en todas las escuelas, visitas a las diversas comunidades de religiosas, diálogos con los sacerdotes y otros contactos con grupos y asociaciones dependientes de la Iglesia. Quiero que sea una Visita Pastoral callada y sin protocolo alguno, pues deseo visitar a mis feligreses, a mis conciudadanos de Ciutadella como un padre visita a sus hijos o un amigo a otro amigo.

—Se ha dicho en numerosas ocasiones, señor Obispo, que en Ciutadella no hay mentalidad de barrio, que mucha gente de la periferia acude, por ejemplo a comprar al centro ¿ocurre igual con las Parroquias? ¿Cree usted que la división parroquial sigue teniendo vigencia y utilidad hoy en día?

—Estoy convencido de que los ciudadelanos aman mucho a su Parroquia o a su propio lugar de culto. Asisten a sus celebraciones, ayudan en la Catequesis y comparten sus alegrías y sus malos momentos. Hay

que tener en cuenta que algunas Parroquias, como Sant Rafel o Sant Antoni Maria Claret no ofrecían hasta hace muy poco una excesiva comodidad, por sus reducidas dimensiones y sus continuos traslados. Pero mi opinión en general es que los ciudadelanos tienen más espíritu de Parroquia que de Barrio.

—La Visita Pastoral es asimilada en ocasiones por la opinión pública a posibles cambios en la dirección de las diferentes Parroquias. Hasta el momento se han producido dos, ambos en Ciutadella. ¿Existe la posibilidad de que se registren algunos cambios más?

—La Visita Pastoral no va forzosamente ligada con los cambios. Los nombramientos a que te refieres se produjeron antes de dar comienzo la Visita a Ciutadella. Normalmente, los cambios suelen realizarse a final de curso, para que los sacerdotes estén en sus nuevos destinos al principio del siguiente. De cualquier forma, ello no excluye que, durante la Visita Pastoral, el Obispo tome sus notas para mejorar en lo posible su Diócesis. Este es el verdadero significado de la palabra griega "Episcopos": vigilante. Este es un aspecto más del cumplimiento de mi obligación. Otros sentidos de la palabra episcopos son el de pastor y de amigo. A ellos puedo dar cumplimiento siempre como es lógico, que lo haga con mayor fuerza e intensidad durante la Visita Pastoral.

Los sacerdotes de Menorca

—En esta labor habrá contado usted con la ayuda de sus sacerdotes. ¿Qué opinión le merecen los sacerdotes menorquines?

—Son buenos sacerdotes. El pueblo les aprecia, porque están muy ligados a su tierra y viven sus problemas y los sienten como uno más de sus conciudadanos. También me satisface mucho que tengan una cierta variedad. Todos trabajan mucho, pero con visiones distintas de las cosas. Esta variedad enriquece nuestra iglesia y nos permite actuar en mayor número de campos, haciendo que Jesucristo pueda estar presente en todos los ambientes de Menorca. Son sacerdotes que jamás se han separado del mundo que les rodea. La gente les conoce y estima y ellos no se sirven de este conocimiento y de esta estima, sino que sirven al pueblo con idéntico amor.

(Del Diario "Menorca")

EL CENTRO CATEQUÍSTICO DE SAN MIGUEL

El Centro Catequístico de San Miguel de Ciutadella ha hecho pública, mediante una circular a sus migos y otras entidades de la Iglesia

menorquina, su programación para el presente curso. Con tal motivo, nos hemos entrevistado con Don Antonio Juanico Barceló, Presidente del Patronato del Centro, Don Rafael Oléo Consiliario, y Don Lorenzo Mesquida Capella, miembro del Patronato, contable y tesorero.

Según nos contaron nuestros interlocutores, San Miguel es el Centro Catequístico más antiguo de Menorca. Data de 1921, pero es incluso posible que antes de esa fecha existiera algún tipo de actividad organizada en su seno. Junto a su actividad catequística, que ha sido lo que en todo momento ha caracterizado el centro, San Miguel ha desarrollado también otras actividades de tipo humano y ha servido incluso de escuela hace ya bastantes años.

La Catequesis de San Miguel alberga 380 niños y niñas de los seis a los dieciocho años. A su cargo están 31 catequistas, todos ellos seglares, a excepción de los dos sacerdotes del centro, señores Oléo y Martí Domingo. En años anteriores, hubo también en el centro catequesis para adultos y para matrimonios. Además de todo ello, funcionan también en San Miguel diversos grupos de revisión de vida, entre los cuales cabe destacar dos grupos de parejas de novios, que reúnen a un total de veintiocho personas y dos grupos de jóvenes de 18 a 20 años, con otras catorce personas en total. La actividad catequística de San Miguel ha tenido desde siempre mucha raigambre en Ciutadella y a sus cursillos acuden niños de todas las Parroquias de la ciudad.

Sostenimiento económico

El centro se sostiene a partir de las aportaciones voluntarias de los socios y otros donativos y colectas de la Misa. Y es que alrededor del Centro existe toda una comunidad de creyentes que celebran su fe y colaboran con la entidad. Nuestros interlocutores nos recordaron los principios del Centro, en que únicamente existía la Iglesia y nos contaron cómo San Miguel ha ido creciendo poco a poco hasta llegar a su estado actual.

La actual Comunidad de Fe de San Miguel no vive encerrada en sí misma. Es muy generosa con los pobres y participa también en los movimientos de jóvenes cristianos. Vive la realidad del mundo, desde la perspectiva cristiana, a través de la plegaria. Son gente sencilla y obrera, que celebra la Eucaristía a primera hora de la mañana de los domingos y suben después todos juntos al Centro a desayunar en comunidad. Dispensan una cordial acogida a quien les visita por vez primera y hacen

una labor sorda y callada, pero tremendamente efectiva, huyendo del mundo avasallador de la propaganda. No esconden sin embargo, sus actividades, aceptan que se hable de ellos, siguiendo aquel pasaje del Evangelio: "que se vean vuestras buenas obras para dar mayor Gloria a Dios;" Lo que no desean es caer en el consumismo y en el publicismo. Por esto, han preparado para este curso una programación de actividades recreativas mucho más modesta, especialmente en lo que a teatro y cine hace referencia. Para las fiestas navideñas han preparado una versión de "Els Pastorets", distinta a la de antes, pese a que piensan volver lentamente a los Pastorets tradicionales.

"Dejad que los niños vengan a mí"

Este es otro pasaje evangélico que en San Miguel se cumple al pie de la letra. Les gusta mucho que los niños vayan al Centro; no molestan nunca, ni tan sólo en la Misa. Están entre los mayores, con sus familias respectivas. En verano, asisten a los campamentos que el Centro organiza, con carácter prácticamente gratuito. En ellos se programa conjuntamente la comida, las actividades a realizar, los deportes, el aire libre, la Misa, las actividades culturales y recreativas, la natación. Y durante el año, son los propios niños quienes se encargan de cobrar las cuotas a domicilio y los jóvenes quienes cuidan de la limpieza del Centro. San Miguel está abierto a todo el mundo y todos participan de sus cosas.

(Del Diario "Menorca")

ASAMBLEA DE PADRES DE ALUMNOS DEL COLEGIO SAN JOSE

La Asociación de Padres de Alumnos del Colegio "San José" celebró la Asamblea General Ordinaria.

La asistencia de padres fue muy numerosa. El espacioso salón de actos se llenó.

La Asamblea se desarrolló conforme al orden del día. Después de leída y aprobada el acta de la sesión anterior, informaron el Presidente, el tesorero, el representante de la Directiva en la Junta Económica del Colegio, y el responsable de las actividades deportivas.

Nueva Junta Directiva

El Presidente comunicó a todos los asistentes la relación de los componentes de la Junta Directiva para el presente curso.

Dicha Junta, tras las votaciones reglamentarias realizadas, estará compuesta por las siguientes personas:

- Presidente: D. Jesús Jusué, reelegido.
- Secretario: D. José Sastre, reelegido.
- Tesorero: D. Antonio Vidal.
- Vocal delegado de Jardín de Infancia: Da. Ma. Teresa Cendra.
- Vocal delegado de Párvulos A: Da. Pilar Dubón, Da. Magdalena Rotger.
- Vocal delegado Párvulos B: D. Francisco Riva.
- Vocal delegado 1o. E.G.B.: D. Roberto Mir.
- Vocal delegado 2o. E.G.B.: D. Jesús Jusué.
- Vocal delegado 3o. E.G.B.: Antonio Vidal, José Barber.
- Vocal delegado 4o. E.G.B.: Da. Ana Ma. Parpal.
- Vocal delegado 5o. E.G.B.: José Sanz.
- Vocal delegado 6o. E.G.B.: Araceli Coll.
- Vocal delegado 7o. E.G.B.: Jesús Campo.
- Vocal delegado 8o. E.G.B.: José Sastre.

Notificó también los nombres de los padres colaboradores en los órganos colegiados y comisiones del centro: Consejo de Centro, Consejo de Dirección, Junta Económica, Comisión de Actividades Extraescolares, Comisión de Formación Familiar y representante en la Coordinadora General Escolar de Mahón.

Proyecto de un periódico escolar

El Delegado de 7o. Curso de E.G.B., D. Jesús Campo, presentó la sugerencia sobre la confección de un periódico escolar. Expuso las ventajas de la prensa escolar y anticipó un esbozo de presupuesto económico para la financiación.

Se discutió seguidamente la sugerencia presentada, aprobándose, y encomendando el estudio de financiación a la Junta Directiva, previa consulta a los padres de alumnos.

Intervención de la Directora

La última intervención correspondió a la Directora del Colegio, que insistió en la línea educativa cristiana característica del mismo, y en la necesidad de que los padres tengan cada día mayor conciencia de su responsabilidad en las tareas educativas del Colegio.

(Del Diario "Menorca")

REUNION DEL CONSEJO FEDERAL DE LAS CONCEPCIONISTAS

En el monasterio de Concepcionistas Franciscanas de Mahón tuvo lugar, del 9 al 12 de octubre, la reunión anual del Consejo de la Federación a la cual pertenece el monasterio.

Fue presidida por la M. Presidenta, Sor Ma. Sagrario Cortés y moderada por el Asistente Religioso, Rvdo. P. Antonio Porturas, O.F.M. Asistieron las MM. Consejeras Sor Carmen Muntaner, del monasterio de Sineu (Mallorca), Sor Concepción Abaigar, del de Calamocha (Teruel) y Sor Ma. de Gracia Victory, del de Mahón; actuando de Secretaria la que lo es de la Federación Sor Ma. Esperanza Andrés, del monasterio de Epila (Zaragoza).

Los principales temas tratados fueron: preparación de la próxima Asamblea Federal ordinaria, que se celebra cada seis años y ha de tener lugar en 1981; estatutos particulares conventuales; formación permanente; vocaciones; vida contemplativa en el mundo de hoy.

La reunión se clausuró solemnemente el día 12, festividad de la Virgen del Pilar, titular de la Federación, y al día siguiente empezó el regreso de las Consejeras a sus respectivos monasterios.

A continuación, del 14 al 24 del mismo mes, el Rdo. P. Asistente dio a la comunidad de Mahón un interesante cursillo bíblico en el que se estudiaron detenidamente los Libros Sapienciales, aplicando la Palabra de Dios a la vocación contemplativa, de modo que no se quede en puro estudio, sino que se haga **Vida** en la vida de la comunidad.

INDEX - 80

SANTA SEU

	Página
Mensaje cuaresmal del Papa	51
Comunicado de la Pontificia Comisión para América Latina	52
Mensaje papal por las vocaciones	125
Agradecimiento por el donativo para el "Oboló de S. Pedro"	183
Carta papal ante el VI Sínodo de Obispos	203
Oración del Papa para el VI Sínodo de Obispos	205
Mensaje del Papa para el Domund	206
Alocución papal a los dirigentes de las OO.MM.	210
Carta de agradecimiento de la Secretaría de Estado	297

DOCUMENTS DEL BISBE

CARTES

Sobre unes Jornades de Catequesi	16
Anunciant la Visita Pastoral a Ciutadella	264
Sobre una enquesta	298

CATEQUESIS

Carta dels Reis de l'Orient	3
Tres manifestacions	5
La Unió dels cristians	7
L'Església del Roser	8
La Catequesi	9
Un nou Ordre Internacional	54
La responsabilitat missionera dels cristians	55
El Sínodo Holandès	57
La Quaresma	59
Servidors de Déu (I)	91
Crucificat per nosaltres	93
Servidors de Déu (II)	128
Les vocacions	130
50 anys de la Casa d'Exercicis Espirituals d'El Toro	131
Maria, figura de l'Església	165
Els mitjans de comunicació	166
La Confirmació	168
Els turistes	188
Sant Antoni de Pàdua	190
Començar de nou	192
Les campanes de la Catedral	193
L'any de sa Desgràcia	215
El Sínode dels Bisbes (I)	217
El Sínode dels Bisbes (II)	265
El Sínode dels Bisbes (III)	267
El Seminari en el nou Curs	299
La Comunió dels Sants	301
Som Testimonis	304
Compartir la Fe (I)	305

COMUNICACIONS

Dia Nacional de Caritat	159
El Bisbe y la Visita Pastoral	162
"Un crit d'esperança" (Domund)	262

DECRETS

Sobre utilització de nous llibres sacramentals i d'exèquies	67
Sobre estipendis de Misses	68
De constitució del nou Consell de Presbiteri	212

HOMILIES

El Misteri de la Llum (Nit de Nadal - 19.79)	11
Cercar Déu, trobar-lo i seguir-lo (Dia de Sant Antoni, Abat)	13
Els violents de Déu	15
De la Missa Crismal	94
Del Dijous Sant	97
Pel dia de Corpus	184
"Facem Església" (Curset de Catequesi)	255
En el 58 aniversari de la mort del poeta M.Costa i Llobera	259

PASTORALS

"Pescadors d'homes" (Dia del Seminari)	61
--	----

SALUTACIONS

Felicítació Pasqual	100
En la inauguració del col·legi de Pares d'alumnes (Alaior)	163
Als Turistes	165
Per les festes de Sant Joan	187
Felicítació al bisbe de Mallorca (25 anys de sacerdocí)	187
Felicítació Nadalenca	298

ACTIVITATS DEL BISBE

Desembre - 1979	23
Gener 1980	24
Febrer 1980	102
Març	103 - 139
Abril	139
Maig	175
Juny	198
Juliol	227
Setembre	284
Octubre	317
Novembre	318

CONSELL PRESBITERAL

Acta de la Reunió - Novbre, 1979	17
Acta de la Reunió - Dcbre, 1979	69
Acta de la Reunió - Febrer - 1980	71
Acta de la Reunió - Març	134
Acta de la Reunió - Abril	170
Acta de la Reunió - Maig	195
Acta de la Reunió - Juny	219
Acta de la Reunió - Juliol	221

Full Informatiu Octubre	269
Full informatiu Novbre	307

SECRETARIA GENERAL

Nomenaments	18 - 72 - 101 - 274
Previsions	18 - 73 - 101 - 197
Convocatoria para el nuevo Consejo de Presbiterio	222
Telegrama de felicitación al Papa	274
Cartas sobre la Basílica de Son Bou	275

DELEGACIONES DIOCESANES

DE ECONOMIA

Nous llibres de comptabilitat parroquial	19
Reunión de Administradores parroquiales	20
Colecta "Domund - 1979"	21
Resumen del balance de la Curia Diocesana - 1979	171

DE MISSIONS

Dia del Clergat Indígena	135
Bendición de la Casa Central del I.E.M.E.	135
Felicitación del Dtor. Nacional de las OO.MM.	223

COMISSIONS DIOCESANES

DEL CLERO

Designación de la Junta Diocesana de la Mutual del Clero	174
Per al començament del nou any litúrgic	278

SECRETARIATS DIOCESANS

DE CATEQUESIS

Jornadas catequísticas	25
Jornadas sobre la "Catechesi tradendae"	109
Trobades de grups d'adolescents	140
Cursets d'estiu	137
Trobada de catequistes	224 - 276

DE JOVES CRISTIANS

Cursillo de iniciación al M.U.E.C.	26
Participació a la Trobada Europea del Concili d'es Joves	78
Reuniones de plegarias	105
Trobada al Toro	105
Jornadas del M.U.E.C.	286
Comunicat de les III Jornades de Pastoral Juvenil	311

ASSOCIACIONS DIOCESANES

D'ESCOLTISME

Diada del pensament	104
Estatuts	111

INFORMACIÓ DIOCESANA

Resumen del año 1979	26
Emotivo acto interconfesional	76
Elección de Superiora en el Monasterio de Sta. Clara	78
Reunión de Vicaris Episcopals i Delegats de Càritas	104
Curset sobre el Profetas	105
Col.loqui sobre el Sagrament de la Penitència	107
Campanya del Dia del Seminari	109
La celebració de la Pascua, en El Toro	140
Visita Pastoral a la parroquia de Alayor	143
El 75 aniversario del colegio "La Salle - Mahón"	144
Celebración de la festividad de la Virgen de El Toro	176
Inauguración del nuevo "La Salle - Alayor"	177
Jornada de los Medios de Comunicación	179
Cursillo bíblico	199
Administración del Sacramento de la Confirmación	199
Jornada diocesana de Enfermos	199
Celebración en la Ermita de "Sant Joan d'es Vergers"	200 - 229
Nuevas campanas de la Catedral	228
Estancia del P.Manolo Bonet, misionero en Ghana	229
Campamentos juveniles	230
Consagración del altar mayor de la parroquia de Sta.María - Mahón	230
Derrumbamiento en la sacristía de la parroquia del Carmen	231
Solemne profesión de la Religiosa Concepcionista Sor María Beatriz Lazarraga	233
Inauguración de locales en la parroquia de San Rafael	285
La Comunidad del Seminario ante un nuevo curso	288
Aniversario de la Ordenación Episcopal del Obispo	318
El Centro Catequístico de San Miguel	322
Asamblea Padres Alumnos del Colegio San José	324
Reunión del Consejo Federal de las Concepcionistas	326
Necrológica	78

INFORMACION NACIONAL

CONFERENCIA EPISCOPAL

Comunicado de la Comisión Permanente	79
Comunicado ante la Cuaresma	81

COMISIONES EPISCOPALES

Del Clero : Nota sobre la fiesta de Jesucristo, Sumo Sacerdote	146
: Al comienzo de un nuevo año litúrgico	278
De Enseñanza: Libertad de creación de centros universitarios	87
: Al finalizar el curso escolar	225
De Hispanoamérica: Comunicado	84
De Medios de Comunicación Social: Mensaje sobre la Jornada Mundial	146

DOCUMENTACION CIVIL

Acuerdos entre el Estado Español y la Santa Sede	29
Ley Orgánica de Libertad Religiosa	234

OTRAS INFORMACIONES

IV Centenario de la muerte de Santa Teresa	118
--	-----